

Strano je da Rezolucija banjalukih muslimana nikada nije završila u Ajkolskim udžbeni

11/03/2012 23:00 by Administrator

Godine 1941. čak 75 uglednika Banje Luke pokušalo je spriječiti ustaške zločine, u prvom redu nad Srbima i Jevrejima. Ubijanje sveštenika i drugih prvaka bez suda i presude, strijeljanje i mrcvarenje u gomilama često posve nevinih ljudi, žena i djece, gonjenje u masama od kuća i postelja itavih porodica s rokom od jednog do dva sata za spremanje, za njihovo deportiranje u nepoznate krajeve, prisvajanje i pljačkanje njihove imovine,

siljenje na prelazak na katoličku vjeru, rušenje bogomolja, sve su to činjenice koje su zaprepastile svakog poštenog čovjeka i koje su i na nas, muslimane ovih krajeva, djelovale najneugodnije.

Beba Kapidžić: Čuva originalni dokument (Foto: V. Stevanović)

To je čovjek

Mi nismo nikada otkivali, a kamoli željeli ovakve metode rada i upravljanja u našim krajevima. U našoj burnoj prošlosti mi se nismo ni pod najtežim prilikama služili ovakvim sredstvima, i to ne samo zato što nam to brani islam nego i zato što smo vazda vjerovali i što vjerujemo da ovakve metode rada dovode do rušenja javnog mira i reda u svakoj državi i ugrožavaju njen opstanak.

Mi smatramo da se ovakva nasilja ne bi smjela vršiti ni nad najgorima neprijateljima, jer ovo što se kod nas radilo, sumnjamo da bi se mogli našti primjeri u povijesti bilo kojeg naroda.

Ovim riječima se 75 najuglednijih banjalukih muslimana 12. novembra 1941. godine direktno obratilo političkom rukovodstvu, odnosno članovima vlade tadašnje Nezavisne države Hrvatske (NDH), potpisujući sada već historijski dokument - Rezoluciju muslimana iz Banje Luke.

U vremenu nacističke okupacije i ustaške strahovlade, na čelu s bivšim gradonačelnikom Banje Luke, imami, muftije, azerijske sudije, inžinjeri, profesori, trgovci, činovnici, studenti, muderisi, ljekari i penzioneri zasjedali su u Banjoj Luci kako bi spriječili ustaške zločine, u prvom redu nad Srbima i Jevrejima.

Primjerak Banjalučke rezolucije i danas se čuva u Vojnoistorijskom institutu u Beogradu. Alija Kapidžić: Bio vojni imam, jedan od inicijatora i potpisnika Rezolucije. Nama je originalni dokument ekskluzivno ustupila penzionisana nastavnica likovne kulture i umjetnosti, slikarka Sabiha Beba Kapidžić, sestra naše čuvene pjesnikinje Nasihe Kapidžić-Hadžić i kćerka Alije Kapidžića, vojnog imama, uglednog majora stare Jugoslavije, jednog od inicijatora i potpisnika Rezolucije.

- Potpisnici Rezolucije bili su čeni ljudi s visokim moralnim kvalitetima. Ono što su oni učinili, danas izgleda nestvarno. A, zapravo, to je čovjek! Njima su bili važni sugrađani kao dio njihovog grada, njihove zemlje i kulture i nisu mogli civilizacijski da prihvate da se strašne stvari oko njih događaju. Otac je do smrti bio ponosan na taj svoj potpis. Iznad svega, velika je hrabrost krasila te ljude. Sakupili su podatke s terena, animirali ljude, doslovno od kuće do kuće, da ostanu na strani čovjeka, a ne zvjeri, zasjedali su u gradu na Vrbasu i odlučili da učeno, ali direktno, kažu svoje "ne!", i to tada jednom Paveliću - ekskluzivno govori za "Dnevni avaz" Beba Kapidžić.

O Rezoluciji se sve znalo, ali se vrlo malo pričalo pa tako kroz historiju sve do danas. Tragedija je i nepopravljiva

greška, smatra Beba Kapidžić, da se ovako značajan dokument nije našao u školskoj literaturi kao obavezna lekcija. Da je tako bilo, navodi ona, sigurno bi 50 godina kasnije slika Banje Luke i bliska historija izgledale drugačije. Devedesete godine

- Većina ljudi koji su se stavili na stranu komunjia, a ne okupatora, glavom je platila tu hrabrost i odvještost. Čak i u Jasenovcu ili na drugim lokacijama. Sjećam se kako je otac govorio: "Događalo se da čak stigne zvaničan poziv našim ljudima na sastanak ili neku vrstu tobožeg odlikovanja tadašnje NDH, a da se ti ljudi više nikada ne vrate kućama niti stigne informacija gdje su oni. A oni su, zapravo, likvidirani kao opasnost pred tadašnjom ideologijom" - prenosi nam Beba Kapidžić.

Devedesetih godina prošlog stoljeća često se, kaže, pitala gdje je danas odvjek?! Kroz misli su joj prolazile godine rada s djecom i generacije koje je odgajala. Sjetila se kakav je propust učinjen izostavljanjem ovog važnog segmenta historije iz školskog i obaveznog odgoja djece.

- Nažalost, Rezolucija nije popularizirana među ljudima. Dosta ljudi i danas malo zna o tome baš zbog tog nepostojanja ovakvih činjenica u zvaničnim dokumentima i priznatoj literaturi, historiji, udžbenicima... Meni su kolege, nakon godina i godina rada, kada slučajno uđu nešto o tome, znale reći: "O, draga Bebo, pa nisam znao ili nisam znala da je tvoj otac bio tako ugledan i značajan odvjek." Došle su devedesete. Svi mi znamo šta je bilo. Sretala sam svoje školske kolege, čake, prosvjetare, kolege sa studija, tada već i novinare, ugledne kulturne radnike...

Pitala sam: Šta je ovo?! Jedan mi je kolega rekao: "Neka, i treba nas razdvojiti kada nam ne ide skupa." Sjećam se da sam jednom prijatelju koji je tada već radio kao novinar, izrevoltirana situacijom, bacila na sto ovaj dokument i rekla: "Evo ti ova rezolucija, ovo je tvoj zadatak odvjeka i novinara, da digni glas protiv ovog ludila!" Nije mu bilo prijatno, ali se samo okrenuo od mene i otišao - prisjećala se Beba Kapidžić.

Banja Luka - 5. mart 1993. Ef. Zahirović: Bio je odvjek kojeg su baš Srbi morali poštovati

Muftiju u penziji, hadži hafiza Mehmeda ef. Zahirovića (1910 - 1997), fašistički sljedbenici etničke ideologije pokušali su zaklati 5. marta 1993. godine prekoputa džamije Ferhadije.

- Jedan od pijanih i uniformisanih mladića bacio je flašu pred njega, a zatim mu komad stakla stavio pod vrat. Ni sama ne znam otkud mu hrabrost i snaga, ali on je uhvatio mladića i doslovno ga odigao od zemlje. Zatim je pritrčao svijet iz dužana, spasili su ga i na tome se završilo - govori nam Beba Kapidžić, kojoj je ef. Zahirović bio zet, odnosno suprug njene najstarije sestre Azize.

Ef. Zahiroviću devedesetih godina oduzimana je i imovina, ali on ni po koju cijenu nije želio napustiti kuću. Ostao je upamćen kao glavni imam džamije Ferhadije, koji je skoro punih pet decenija rukovodio Banjalučkim muftijstvom. Umro je 1997. prirodnom smrću i sahranjen je u Banjoj Luci.

- Zahvaljujući tadašnjim političkim okolnostima, nije ukopan tamo gdje mu je uistinu mjesto, pored Ferhadije - napominje Beba Kapidžić.

Istaknuti banjalučki publicista Aleksandar Ravlić zapisao je:

- Jer, napadnuti efendija Zahirović je odvjek kojeg su baš Srbi morali poštovati s obzirom na to da je u Banjoj Luci bio jedini živi potpisnik dobro poznate Rezolucije banjalučkih muslimana iz jeseni 1941. godine, kojim su banjalučki muslimani ustali protiv progona srpskog naroda, a napadnuti Zahirović bio je njen zagovornik i jedan od prvih potpisnika!

Å½6= UstaÅ½e klale s fesovima na glavama

Rezolucija je 1941. upućena na ruke potpredsjedniku tadašnje vlade NDH, dr. Džafer-begu Kulenoviću i ministru prometa, inženjeru Hilmi Bećlagiću, ali je nakon toga primjerak dokumenta u vidu letka razaslan doslovno po cijeloj Jugoslaviji.

U Rezoluciji se zapaža da su potpisnici temeljito osluškivali situaciju u Banjoj Luci i, uopće, politički ambijent tog vremena.

Naveli su slušajevu u nekoliko gradova i mjesta gdje su ustaške snage s fesovima na glavama klale hrišćane. Istakli su i da imaju pouzdane informacije da su čak kolone ustaša iz Hrvatske dolazile s fesovima na glavama.

- To je bilo u Bosanskom Novom, gdje su četiri kamiona ustaša došla iz preka pod fesovima i klali su hrišćane u masama. Isto se desilo i u Bosanskoj Kostajnici, gdje je za jedan dan poklano 862 hrišćana. I u Kulen-Vakufu su to radili i tu se naročito istakao Miroslav Matijević, ustaša iz Vrtoče. Tu je poklano skoro 950 hrišćana, što je dalo povod za osvetu četnika od 6. septembra 1941. godine, kada je Kulen-Vakuf zapaljen i glavom je platilo 1.365 muslimana (ljudi, žena i djece). Mi znamo gdje su neke ustaše katolici udarali na hrišćane sa povcima: "Udri, Mujo, drži, Huso, ne daj tamo, Meho...!" i slično - navodi se, između ostalog, u Rezoluciji iz 1941.

Njen sadržaj govori i o stranim i brojnim zločinima nad muslimanima.

- Slučaj s groznom ubistvom hodže Edhema ef. Hodžića ovdje u Banjoj Luci, usred bolničke avlije i usred dana, stradan je primjer razuzdanosti ustaše Josipa Babića. I što je najglosnije, ne zna se ni danas je li zločinac uopće uhapšen, a kamoli kažnjen - piše u ovom dokumentu.

Å½1= Direktor Instituta za historiju Husnija Kamberović za "Dnevni avaz"

Å½2= Ružile su već konstruiranu sliku događanja

Å½7= Kamberović: Teško nagađati

#Kamberović Husnija-portret profesor doktro 29.02.2012#

Direktor Instituta za historiju u Sarajevu, dr. Husnija Kamberović potvrđuje za "Dnevni avaz" da se o Banjaluci u rezoluciji, kao ni o rezolucijama u nizu drugih gradova BiH u kojima su osuđivani ustaški zločini, dugo nije pisalo ni u historiografiji, a pogotovo o tome nije bilo riječi u školskim udžbenicima.

Tek je Muhamed Hadžijahić 1971. o tome ozbiljno progovorio na jednom naučnom skupu. Razlog je, vjerovatno, prema Kamberoviću, taj što su te rezolucije ružile već konstruiranu sliku događanja u Drugom svjetskom ratu, prema kojoj su samo komunisti bili antifašisti.

- Ove su rezolucije pokazale kako je postojala pocijepanost i unutar muslimana te kako je postojala jedna jaka struja koja nije bila sastavni dio partizanskog pokreta, koja se iz različitih razloga suprotstavljala NDH. Ove su rezolucije pokazale kako je muslimanska vjerska i građanska inteligencija vrlo rano iskazala sumnju u legitimitet NDH. Zbog toga se o tim rezolucijama nije mnogo pisalo i za njih nije bilo mjesta u školskim programima - napominje dr. Kamberović.

Prema njegovim riječima, teško je nagađati šta bi bilo da se o tim rezolucijama više znalo, stoga smatra da ne treba preuveličavati ni njihov značaj niti njihov utjecaj na kasnija zbivanja.

BLUSRCU.BA - Stranica za sve banjalucane sirom svijeta!

<http://blusrcu.ba>

- Ali, siguran sam da bi istina o tome bila bolja nego što smo imali kao posljedicu prećutkivanja tih rezolucija - naglašava Kamberović.

Izvor vijesti: Dnevni Avaz